

Sumari:

- Els Serveis centrals Destaquem...
- Entrevista: Parlem amb...
- Informacions...
- Agenda: jornades, congressos
- Lectures recomanades
- Els Centres Destaquem...
- Dades

Els Serveis centrals Destaquem...

Canvis en la població i canvis en el model de rehabilitació. Pla funcional de Brians 2

Brians 2 fou inaugurat l'any 2007, en un moment en què, per a la construcció dels nous centres penitenciaris, començava a imposar-se la necessitat de dissenyar-los arquitectònicament sota un model diferent i utilitzar les innovacions de les tecnologies de la informació.

Concebut l'estructura com a eix de vigilància i de gestió, però també de socialització dels interns i del personal que hi treballa, a Brians 2 es va assegurar als interns un espai propi i personal i es va disposar de dependències i mitjans suficients per complir els fins de l'execució de la pena privativa de llibertat. Amb aquesta concepció, el disseny arquitectònic és de nombroses unitats residencials (són 14, més un departament d'atenció especialitzada en drogodependències, un departament especial de règim tancat, un departament de salut mental i una infermeria), però de dimensions relativament reduïdes, que afavoreixen una convivència pròxima i normalitzada. Aquesta estructura influeix en una prestació de serveis en espais comuns pel

que fa a la intervenció transversal (escola, poliesportiu, tallers productius i alguns tallers artístics) i en una intervenció especialitzada a l'interior dels mòduls, prestada pels equips multidisciplinaris.

La classificació interior es va fonamentar principalment en dues variables: d'una banda, la tipologia delictiva (amb equips multidisciplinaris especialitzats en intervencions específiques en l'àrea de drogodependències i en l'àrea de violència) i d'altra banda, l'adaptació a la normativa (els interns amb expedients disciplinaris se situaven a l'antiga àrea d'estabilització, i els interns ben adaptats a la normativa, en una àrea anomenada de preparació per a la vida en llibertat).

Amb el pas del temps es produeixen canvis significatius en la població atesa, s'han introduït instruments d'avaluació nous (RisCanvi) i el model de gestió del risc (necessitats - risc - responsivitat), i com a conseqüència, es c o n s t a t a l a

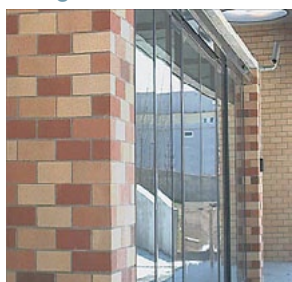
necessitat d'adequar l'estructura organitzativa i la classificació interior a nous paràmetres, atenent més a les necessitats d'intervenció de la població, i dissenyar-la a través d'itineraris curriculars (Programa marc d'organització curricular). I és per això que es crea el nou Pla funcional de

Brians 2, a fi de donar resposta, a través de diferents actuacions, a les noves necessitats d'intervenció detectades.

Necessitats detectades i actuacions de resposta

- S'implanta un model de classificació interior basat en les necessitats de rehabilitació dels interns, sense perjudici de les necessitats de seguretat. Així, l'oferta d'activitats de rehabilitació atindrà a les necessitats detectades de manera majoritària en els PIT dels interns de les diferents unitats residencials. Al mateix temps, es proporciona major flexibilitat a l'hora de situar interns per qüestions de règim o de seguretat.

- L'augment del volum dels ingressos, en alguns casos

pendents de classificar, i fins i tot dels preventius, ha motivat la creació d'un equip que hi doni resposta, tant pel que fa a la classificació interior, com si escau, a la classificació inicial, amb una adequada avaluació inicial RisCanvi i una planificació del PIT.

- Les condemnes de curta durada (inferiors a dos anys) requereixen una intervenció ajustada a les seves necessitats, ràpida i enfocada, si escau, a la continuïtat en llibertat. Per adequar aquesta intervenció, s'ha creat un mòdul residencial centrat en l'avaluació inicial i en les intervencions de curta durada per a condemnes curtes (que no requereixin intervenció especialitzada), o per a la derivació a l'exterior (classificacions inicials en tercer grau).

- El creixement de la població estrangera de diferents nacionalitats, a vegades vinculada a bandes organitzades, ha determinat la necessitat d'agrupar aquests interns en mòduls residencials destinats a cadascuna de les tres grans àrees d'intervenció (l'estàndard, la de drogodependències i la de violència).

- Es constata que els equips tendeixen a *endarrerir* les progressions a tercer grau dels interns per als quals ells mateixos proposen permisos de sortida. Per tal d'accelerar els processos d'incorporació al medi exterior dels interns, tan bon punt surten de permís o compten amb propostes favorables, se'ls resitua en mòduls de sortides a l'exterior.

- L'àrea d'estabilització era un espai on anaven a parar els interns sancionats i inadaptats, amb un efecte estigmatitzant i de manca d'expectatives de benefici generalitzades, retroalimentant la conducta inadaptada.

Per millorar el clima ambiental d'aquestes unitats, augmentar l'adherència i motivació cap el tractament i facilitar la convivència, s'ha homogeneïtzat (quant a adaptació a la normativa) la població de les diferents unitats residencials.

- Les intervencions especialitzades s'han prolongat i intensificat, sovint sense respondre al principi de la intervenció mínima necessària. Per això, s'han ajustat la durada i els continguts dels programes de rehabilitació al Programa marc d'organització curricular. Alhora, les intervencions especialitzades s'han adequat al nivell de risc avaluat, de manera que els interns avaluats de baix risc, se'ls aplicaran els programes bàsics, i als avaluats com a risc mitjà o alt, els intensius.

- En el passat, alguns programes no especialitzats es van acabar implantat com si ho fossin (per exemple, el Programa de primers permisos) i habitualment es consideraven, en especial el fet de finalitzar-los amb aprofitament, un requisit indispensable per poder sortir de permís, més que no pas una intervenció necessària per als casos que la requerien. Els programes de rehabilitació són una eina per promoure el canvi (gestionar el risc) i no un requisit *per se* per obtenir beneficis.

- S'han repartit millor les càrregues de treball, atenent a l'actual dotació de personal i al volum de feina en els diferents processos de rehabilitació que exigeixen les peculiaritats de les unitats residencials.

- La diferència de franges horàries entre les activitats de rehabilitació i les activitats escolars, esportives, o artístiques produïa moltes incompatibilitats d'horari, que impossibilitaven que l'intern fes totes aquelles activitats que li eren necessàries. N'havia de prioritzar unes, en detriment d'altres, amb la qual cosa sovint no podia complir el seu PIT. Per evitar-ho, s'han uniformat les franges d'intervenció en les activitats de rehabilitació i s'han ajustat a l'horari regimental i a les franges de les altres activitats del Centre, per fer-les compatibles.

EntreVista: Parlem amb...

Mery Cuesta

Crítica d'art, comissària d'exposicions i dibuixant de còmics. Ha treballat al llarg de dos anys amb els monitors d'arts plàstiques de presons investigant les manifestacions creatives a l'àmbit penitenciari català.

A títol de presentació, explica'ns resumidament la teva trajectòria professional i com es produeix el teu contacte amb els monitors artístics de presons.

Sóc llicenciada en belles arts per la Universitat del País Basc i vaig fer un màster en crítica d'art a la Universitat de Girona. Actualment sóc doctorand en història de l'art. El 2003 vaig començar a escriure com a crítica a *La Vanguardia*, i en paral·lel vaig començar a organitzar exposicions com a comissària. He treballat a Mèxic, Colòmbia i Istanbul i per tot l'Estat espanyol. Dirigeixo el postgrau d'il·lustració i còmic d'Elisava. L'any 2000 vaig comissariar una exposició que va aconseguir una visibilitat notable, "Quinquis dels 80", que abordava el fenomen del cinema de delinqüència dels 80 a Espanya. L'exposició va ser visitada per alguns monitors de presons i alguns interns, i per això, quan els monitors van pensar a fer una exposició sobre la seva feina, es van posar en contacte amb mi perquè van considerar que podria ser una persona de suport indicada.

La teva experiència majoritàriament es forja en el món de la comunicació, de la creativitat i de l'art. Exposa'ns com veus això en el context de les presons. Com han estat per a tu aquest coneixement del món penitenciari i el teu apropament a les persones que treballen i viuen a les presons. El teu article, el 8 d'octubre, a La Vanguardia apunta algunes idees en aquest sentit.

Aquest temps d'investigació a les presons de Catalunya m'ha revelat un món molt sorprenent. He conegut l'entramat de professionals que, tant de manera oficial com voluntàriament, contribueixen a diari perquè els interns puguin rebre una educació artística en la seva estada a la presó, més enllà de proporcionar-los tan sols entreteniment. Aquesta iniciació a la creació artística és, molt probablement, un dels millors aliments que poden rebre durant aquest lapse de la seva vida. Les pràctiques creatives en situacions de tancament serveixen per al consol de l'esperit, però, per sobre d'això, eduquen l'individu de cara a una major autoestima. He constatat que una part dels monitors artístics conserven l'interès per innovar contínuament en les seves propostes, en comptes de repetir amb els interns patrons de treball fixos i monòtons. Des del punt de vista de l'art, el resultat és d'altíssim interès perquè és la unió de dues conjuntures: són treballs des dels marges de l'educació artística (aquestes manifestacions entrarien en una categoria artística que tradicionalment es coneix com a art brut), però, a més, són expressions que han exercit un efecte terapèutic, són demostracions significatives del poder transformador de l'art en l'individu.

Aquest objectiu de crear una exposició extensa i ambiciosa va servir de metodologia d'investigació, en realitat. De seguida vaig advertir els monitors que, per qüestions relacionades amb el teixit cultural actual, una exposició de caràcter revisionista, de més de 1.000 metres quadrats, a base de treballs d'interns (molts d'ells inexistents a causa de la política de reciclatge de material que es desenvolupa a les presons), no era un objectiu gaire viable. Tanmateix, en les reunions de gestió del coneixement que s'han anat fent mensualment, decidim organitzar-nos per treballar igualment en aquest gran projecte. Això ens ha permès distribuir en diversos apartats i subapartats les línies creatives que es desenvolupen entre la població carcerària, garbellar els treballs per obtenir-ne els millors, adonar-nos de quines noves propostes val la pena plantejar als interns, etc. L'article que vaig publicar a *La Vanguardia* és un resum, en clau emotiva, de tota aquesta primera fase d'investigació.

A dia d'avui, els potencials expositius amb què comptem estan molt clars, i tant els monitors com jo mateixa estem formulant formats més viables i efectius de comunicació per mostrar les diverses cares de la creació a les presons.

En algunes ocasions es debat sobre on es posa el pes del que aporta l'art a la presó: ¿en la cultura en general, en el respecte a la persona, en les necessitats específiques d'una part de la població penitenciària, com a agent de canvi dins l'àmbit de la reinserció? Tu ets del parer...?

Jo sóc del parer que un dels grans aliats de l'individu en el seu desenvolupament vital és l'expressió artística. Tots portem en el nostre ADN una predisposició a la música i a l'art que està inscrita en la memòria de la raça humana, des dels nostres avantpassats. Donar sortida a aquestes capacitats, respondre a aquesta pulsio, completa l'individu, el sublima i el fa feliç. Així doncs, és prodigiós que en una situació de càstig es faciliti un contacte amb una de les formes d'alliberament més potents que existeixen.

La realitat actual de crisi permanent, amb manca de recursos, pèrdua de drets socials, augment de la població en situació de risc, etc., posa a prova diàriament tots els col·lectius professionals, però d'alguna manera es té la idea que el vostre, el dels artistes, en resulta particularment afectat. Com es percep, tot això?

En efecte, la situació econòmica i política actual a Espanya perjudica greument, no tan sols el sector creatiu, sinó el de la salut o l'educació públiques. No obstant això, els artistes tenim una arma molt potent per superar qualsevol crisi: la imaginació. La imaginació ens permet reinventar-nos contínuament i adaptar-nos d'una manera adequada a les situacions que sobrevenen. Per tant, en aquest context de crisi, em preocupa més el futur d'un operari d'una cadena de muntatge que és acomiadat i que no ha pogut desenvolupar gaires més habilitats que les determinades per al seu treball d'assalariat, que el d'un artista o un creador que viu per definició en equilibri i en procés de negociació constant amb la vida.

En quina fase es troba ara la teva col·laboració amb els monitors artístics de presons?

Hem construït entre tots un formidable projecte expositiu que, en aquests moments, està en procés de reformulació, recerca i negociació de cara a realitzar-lo en un espai. L'article abans esmentat ha provocat una allau de contactes de persones interessades a investigar més a fons la creació a les presons i establir col·laboracions de tot tipus. Així que preveiem camins nous i prometedors. En paral·lel, ha sorgit una invitació d'una de les institucions artístiques més rellevants de la ciutat per a organitzar un esdeveniment comissariat per mi mateixa en col·laboració amb els monitors artístics de les presons. Estem molt il·lusionats. Serà un esdeveniment d'un alt impacte mediàtic.

Aquesta pregunta és oberta: què trobaries interessant remarcar, que penses que és rellevant però que encara no s'ha dit?

Penso que és necessària la reflexió sobre el paper de les presons en fòrums diversos que incideixin en la totalitat de l'esfera social i des d'enfocaments variats. Quan parlo de fòrums diversos, em refereixo a publicacions i espais diferents dels propis de l'àmbit penitenciari o de justícia (publicacions d'art o espais museístics, congressos de tecnologia o psicologia, esdeveniments sobre arquitectura...). Quan em refereixo a enfocaments variats, estic parlant de creuar l'univers penitenciari amb àmbits de coneixement i reflexió diversos, que permetin plantejar qüestions com, per exemple, com afecten les noves tecnologies a l'intern, valoracions de formes constructives dels edificis penitenciaris, *food culture* a la presó, la presó des d'una perspectiva històrica i arqueològica, etc. No tinc cap dubte que la presó és un tema d'alt interès general, gairebé podríem dir que està de moda: se'n parla cada dia en els telenotícies i fins i tot en els programes del cor.

Informacions

L'expedient de rehabilitació al SIPC

La Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat ha posat en marxa un projecte de revisió i anàlisi de les aplicacions del sistema informàtic SIPC (sistema d'informació penitenciària de Catalunya), vinculades als continguts relacionats amb la gestió de la informació dels professionals de rehabilitació, un projecte iniciat ara fa dos anys.

El projecte té la intenció de crear en el SIPC una nova funcionalitat que identifiqui i aglutini tota la informació necessària per als professionals esmentats, amb els objectius següents:

- Simplificar processos de gestió i consulta de la informació.
- Reduir la càrrega de gestió dels equips multidisciplinaris.
- Disposar d'elements per avaluar amb facilitat els indicadors principals del sistema.
- Impulsar les eines telemàtiques.
- Revisar les metodologies de treball.

El resultat d'aquesta revisió ha estat la proposta d'una nova estructura de gestió i consulta, sota el nom d'Expedient de rehabilitació, que aglutina totes les aplicacions que ja existien en el SIPC, així com la creació de noves aplicacions que han estat dissenyades per donar cobertura a les necessitats observades des de les diferents àrees de la Subdirecció. Aquesta nova estructura es presenta classificada per pestanyes i en l'ordre de seqüència d'execució temporal de la vida dels interns dels nostres centres en el sistema SIPC.

La data prevista per a l'activació en el SIPC de l'Expedient de rehabilitació és el dia 4 de novembre de 2014. Amb la idea de facilitar-hi l'adaptació, coexistirà durant dos mesos amb l'antic format estructural i es podrà consultar i gestionar indistintament pels dos programaris. Una vegada transcorregut aquest temps, només funcionarà la nova estructura d'Expedient de rehabilitació.

Jornades formatives a les presons catalanes

Un total de 68 jutges, 50 jutges en pràctiques de la 66a promoció de l'Escola Judicial i 18 jutges iberoamericans en exercici (representants de diferents països d'Amèrica del Sud i Central), efectuaran diverses visites de pràctiques a tres centres penitenciaris catalans, distribuïts en mòduls formatius d'apropament a l'execució penal a Catalunya. Concretament, els dies 17, 18 i 19 de desembre visitaran els centres penitenciaris Brians 1, Brians 2 i Quatre Camins.

D'acord amb els comentaris dels jutges americans de la promoció anterior, entre els elements més notables dels

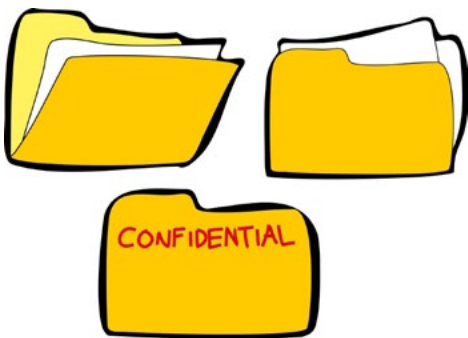
centres penitenciaris catalans cal destacar les instal·lacions i els equipaments. També han ressaltat el funcionament de les escoles d'adults i els programes sanitaris de prevenció de malalties o d'atenció psiquiàtrica.

Altres aspectes que han suscitat un gran interès en els jutges han estat el model organitzatiu dels centres i la respectuosa relació entre els interns i els funcionaris tant de vigilància com de tractament. Segons han comentat, «el control de les presons està en mans dels professionals i no dels interns, la qual cosa garanteix i possibilita la rehabilitació i el bon clima de convivència».

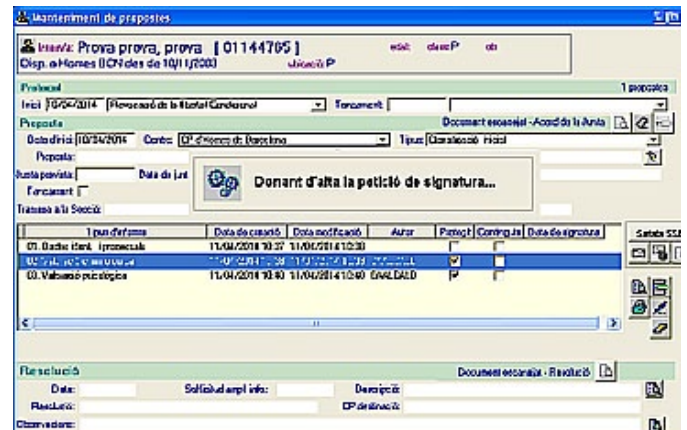
Nou escenari de signatura electrònica

A la segona quinzena del mes de novembre, l'Àrea TIC i la Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat (SGPRS) han posat en funcionament, de manera conjunta, un nou procediment de gestió, validació i tramitació documental del procés d'informació i documentació de rehabilitació de la SGPRS mitjançant l'activació de la signatura electrònica, amb l'objectiu de millorar i tecnificar els processos de gestió de la informació dels expedients i documents de classificació i de rehabilitació dels interns dels centres penitenciaris de Catalunya. De la mateixa manera, aquesta eina permet treballar la informació electrònicament i en temps real, sense necessitat de gestionar-la en format paper i escurçant significativament els procediments associats de validació, autorització, registre i temps de tramitació, tant des dels centres penitenciaris al centre directiu com des del centre directiu cap als serveis perifèrics.

Inicialment, s'activarà un projecte pilot en dos centres penitenciaris: el CP d'Homes de Barcelona, com a centre de preventius, i el CP Lledoners, com a centre de compliment. Aquesta experiència pilot es desenvoluparà al llarg de dos mesos i, un cop superada, donarà pas a una implementació progressiva a la resta del sistema: centres penitenciaris, centres oberts, serveis socials d'execució penal i centre directiu.

Aquesta nova eina de procés de signatura electrònica dels documents, propostes i resolucions de la SGPR ens permetrà, a l'entorn de treball del SIPC, visualitzar el conjunt d'accions necessàries, dins dels mòduls de propostes de classificació i revisió del grau de tractament (PUC), permisos, modalitats de vida, sortides programades, etc. dels centres penitenciaris i de les corresponents resolucions administratives (PRC) de la SGPRS de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, per comunicar-se mitjançant la safata electrònica; i, per una altra banda, les accions que cal fer dins de la safata electrònica per signar o validar els diferents documents enviats des dels mòduls PUC i PRC dins un entorn segur i fiable.

Aquestes noves funcionalitats de l'aplicació, quan estiguin operatives, facilitaran que el perfil de l'usuari, degudament autoritzat i acreditat, que s'ha connectat al SIPC inclogui la possibilitat de signar o validar un document al PUC. D'una altra banda, caldrà que el tipus d'informe que es vulgui signar o validar estigui parametritzat per poder ser signat.

D'igual manera, i dins del mateix procés, els tècnics i comandaments, degudament autoritzats i acreditats a aquest efecte, podran signar electrònicament la resolució que autoritza la proposta del centre penitenciar i posa fi al procés.

Bàsicament, el que ens aporta aquest procés de signatura electrònica és el següent:

- La creació de la plantilla específica per a la integració SIPC-STD (servei de transformació de documents), amb còpia autèntica signada o validada, dins de l'entorn de seguretat i administració del SIPC.
- L'ús del NIP assignat al personal penitenciari en lloc del nom en els documents generats en el procés de signatura digital.
- Permet la signatura electrònica o validació individual de cadascun dels professionals que generen l'informe (PUC o PRC) així com l'acord de la junta de tractament del centre penitenciari i de les seves corresponents resolucions d'aprovació o denegació per part dels responsables de la SGPRS.
- Integra de forma automàtica els documents individualitzats dels professionals amb l'acord de junta del PUC, i d'aquest amb la resolució de la PRC signats electrònicament.
- Possibilita la consulta pel CSV (codi segur de verificació) dels documents signats. El codi segur de verificació consisteix en un conjunt de dígitos alfanumèrics que identifiquen de manera única un document signat electrònicament. Aquest codi es troba en totes les pàgines del document i permet la identificació del document imprès (si és el cas) respecte del document electrònic original.

Programa de col·laboració amb Tunísia

En l'àmbit de la cooperació internacional i dins el marc del Conveni Massar, signat entre el Departament de Justícia de Tunísia i l'AECID (Agència Espanyola per a la Cooperació Internacional i el Desenvolupament), amb la participació de la Direcció General de Serveis Penitenciaris (DGSP) i del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE), s'ha posat en marxa un contracte de servei formalitzat per a l'any 2014-15.

D'acord amb aquest contracte, la DGSP i el CEJFE han

organitzat conjuntament nou estades d'estudis, amb continguts directament assenyalats per les autoritats tunisianes, que es faran a Catalunya (quatre) i a Tunísia (cinc) i que estan destinades a càrrecs directius, comandaments intermedis i formadors de formadors dels serveis penitenciaris i de l'escola de formació tunisians.

Per executar el segon programa, la darrera setmana de novembre, quatre professionals del nostre sistema s'han desplaçat a Tunísia amb la finalitat de desenvolupar, respectivament, quatre seminaris adreçats a 100 persones, a través d'itineraris formatius diferenciats impartits a l'escola de formació penitenciària del país amfitrió:

- Equipaments penitenciaris i plans funcionals associats a la posada en funcionament d'un centre penitenciari de nova creació (25 alumnes). Expert formador: Pedro Domínguez Quinoya, responsable de coordinació i del pla d'equipaments.
- Gestió funcional d'un centre penitenciari. L'organització i la prestació de serveis. (25 alumnes). Expert formador: José Saldaña Bonilla, director del CP Quatre Camins.
- Programa funcional del personal de vigilància. La seguretat i el control als establiments penitenciaris (25 alumnes). Expert formador: Carlos López Gripa, responsable de seguretat penitenciària.
- Programa funcional del personal de rehabilitació. L'itinerari de la rehabilitació. El tractament com a eina de reeducació i reinserció social. (25 alumnes). Expert formador: Antonio Olaya Navarro, responsable de la difusió de programes,

Reincorpora facilita feina al 50% dels interns participants

Des que es va posar en marxa, l'any 2011, Reincorpora,

programa de reinserció de penats de l'Obra Social de La Caixa i el Departament de Justícia, ha facilitat itineraris personalitzats a un total de 2.263 interns que estan en la fase final de la seva condemna, 545 d'ells aquest any. Entre 2011 i 2014, l'Obra Social de La Caixa ha destinat més de vuit milions d'euros al projecte.

El passat 11 de desembre, el conseller de Justícia, Germà Gordó, i el director general de la Fundació Bancària La Caixa, Jaume Giró, van renovar la seva col·laboració per continuar desenvolupant Reincorpora a Catalunya.

Més informació:

[Els Cercles de Suport i Responsabilitat es consoliden com una xarxa europea amb el repte comú de reduir la reincidència dels agressors sexuals](#)

[Harry Nigh, fundador de Cercles al Canadà: "La iniciativa Cercles va néixer per oferir seguretat a la comunitat i protegir les víctimes més vulnerables"](#)

[Més informació](#)

I Conferència Internacional Cercles de Suport i Responsabilitat

El passat 21 de novembre va tenir lloc la I Conferència Internacional Cercles de Suport i Responsabilitat. El projecte Cercles de Suport i Responsabilitat s'erigeix entre els països socis de la Unió Europea com una xarxa per afrontar el repte comú de reduir la

reincidència dels agressors sexuals amb l'ajuda de voluntaris. Un dels propòsits sorgits de la I Conferència Internacional Cercles de Suport i Responsabilitat és establir una xarxa europea que actuï conjuntament unificant valors i processos amb una finalitat comuna: la reinserció en la societat dels agressors sexuals amb l'objectiu d'evitar noves víctimes.

L'impulsor del programa Cercles de Suport i Responsabilitat (CoSA), l'any 1995 al Canadà, el reverend Harry Nigh, va participar en la Conferència amb la ponència "Els CoSA des d'una perspectiva històrica" i va reflexionar sobre el seu desenvolupament.

Agenda

jornades, congressos ...

VI Jornada d'Educadors Socials de Centres Penitenciaris. Fem un "reset"

El passat 25 d'octubre, un elevat nombre d'educadors socials de centres penitenciaris es va aplegar per assistir a la sisena jornada de la comunitat. En aquesta ocasió es va comptar amb la brillant intervenció de Begoña Román, professora de filosofia de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona i presidenta del Comitè d'Ètica de Serveis Socials de Catalunya.

[Materials de la jornada:](#)

[Post de Susana Gracia al blog Gestió del coneixement:](#)

VI Jornada d'Activitat Física i Esport als Centres Penitenciaris. *Open prisons: l'experiència danesa*

Un centre penitenciari sense murs? Els interns jugant a golf o sortint a córrer pel bosc? Moltes opinions i respostes per als múltiples dubtes i preguntes que es van plantejar a la VI Jornada sobre Activitat Física i Esport als Centres Penitenciaris, que va tenir lloc el 16 d'octubre al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i que estava centrada en les *open prisons* (presons obertes)

de Dinamarca.

[Materials de la jornada](#)

[Post d'Oriol Parès al blog Gestió del coneixement](#)

V Jornada TIC i Presó. 'TIC i Ràdio: eines d'acció socioeducativa a presons'

Els dies 6 i 7 de novembre va tenir lloc la V Jornada TIC i Presó 'TIC i ràdio: eines d'acció socioeducativa a presons'. La Jornada va estar precedida d'un intens procés de preparació amb una gran implicació per part de tothom. S'hi van analitzar 4 experiències de ràdio i 6 d'MagaZines. L'ampli ventall de ponents d'àmbits transversals va permetre establir vincles i complicitats entre els professionals i els interns i Ràdio Nikosia.

[Més informació sobre la jornada](#)

VI Jornada de Psicòlegs de Centres Penitenciaris. 'Necessito entendre't.' t

Amb la voluntat de trencar estereotips i clichés sobre aquest col·lectiu, i alhora sinèrgies dels mateixos psicòlegs, el 20 d'octubre va tenir lloc la VI Jornada de Psicòlegs de Centres Penitenciaris. per intentar establir un model comú professional.

[Materials de la jornada](#)

VIII Jornada de Juristes de Centres Penitenciaris

L'1 d'octubre es va fer la VIII Jornada de Juristes de Centres Penitenciaris en la qual es van tractar diversos aspectes sobre la praxi professional i es va oferir oportunitat als participants d'aprofundir, des de diverses perspectives, en els dubtes i reptes que planteja aquesta praxi.

[Materials de la jornada](#)

Lectures recomanades

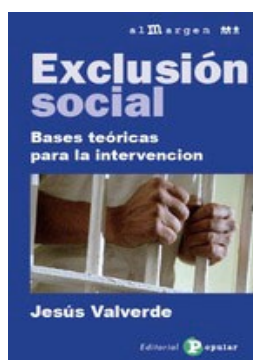
WHATLING, Tony. *Mediación: habilidades y estrategias. Guía práctica*. Madrid: Narcea, 2013. Sig. 304 Wha

La mediació és un procés útil per resoldre conflictes en molts contextos de disputes. Aquest llibre se centra en les habilitats essencials que necessita qualsevol mediador per tenir èxit en la seva feina, així com en l'ús estratègic d'aquestes habilitats. Whatling se serveix de la seva àmplia experiència en el camp de la mediació per explicar de manera

clara i senzilla les habilitats més comunament usades en els processos de mediació i el moment en què s'han de fer servir. L'autor ens ensenya com, mitjançant un ús apropiat d'aquestes tècniques, un mediador pot manejar els diferents conflictes que són un repte per a la bona convivència.

VALVERDE, Jesús. *Exclusión social. Bases teóricas para la intervención*. Madrid: Popular, 2014. Sig. 343.825 Val

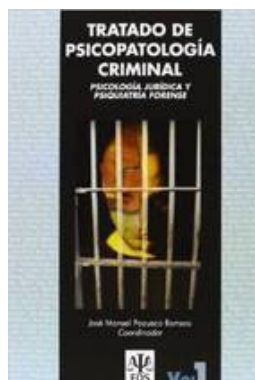

Per investigar, per conèixer el que passa a les presons, cal moure's amb la màxima seguretat possible per ser eficaç en l'ajuda als presos. També cal assabentar-se dels seus problemes, les seves demandes i les seves necessitats, i això vol dir consultar els estudis previs sobre la presó i sobre el procés que ha portat aquestes persones a l'internament. A partir dels resultats d'estudis anteriors sobre el procés

d'inadaptació social, l'autor crea un corpus tècnic que ajudi a esclarir les situacions que s'esdevenen en un punt d'observació tan important com és el pati d'una presó, amb l'objectiu de conèixer les conseqüències que té la presó

per a tots els reclusos i poder-hi establir una relació d'ajuda.

POZUECO ROMERO, José Manuel (coord.). *Tratado de psicopatología criminal. Psicología jurídica y psiquiatría forense*. Madrid: EOS, 2013. 2 volums. Sig. 34:159.9 Tra

Més de 80 autors han col·laborat en aquesta obra aportant els seus coneixements per tal que el lector pugui tenir una informació multidisciplinària sobre els diferents plans d'estudi de la psicopatologia criminal. Els tres plans bàsics des d'on es fa aquesta anàlisi són la psicologia criminal, la psicologia jurídica i la psiquiatria forense. Així, el primer bloc de continguts versa sobre les disciplines auxiliars del sistema sociolegal; en una segona

part s'afronten els trastorns mentals i la violència que els pot acompanyar, i en tercer lloc, tracta sobre la problemàtica de les víctimes i dels agressors des de la psicologia juridicoforense i criminològica en una gran varietat de delictes. Finalment, l'obra inclou tres parts dedicades a controvèrsies, actualitzacions i reflexions crítiques.

DOLZ LAGO, Manuel-Jesús. *El delito de tráfico de influencias ante la lucha contra la corrupción política en España. (Una visión jurisprudencial crítica)*. Las Rozas (Madrid): La Ley, 2014. Sig. 343.3 Dol

L'actualitat de nombrosos casos de corrupció política a Espanya i a Catalunya ha posat de nou el punt de mira en el Codi penal. Entre els delictes tipificats per a la lluita contra aquesta corrupció destaca el delictes de tràfic d'influències, amb escassa recepció jurisprudencial. L'obra ofereix una visió crítica més que no pas un estudi doctrinal sobre el delictes de tràfic d'influències, ja que s'hi recull tota la jurisprudència de la Sala 2a del Tribunal Suprem dictada des de 1994 fins ara.

Els Centres Destaquem . . .

Torneig d'Handbol David Barrufet

4 de novembre

El passat 4 de novembre, al poliesportiu del Centre Penitenciari Quatre Camins, es va celebrar el IV Torneig d'Handbol David Barrufet, amb la participació d'interns de cinc centres penitenciaris d'arreu de Catalunya: el CP Lledoners, el CP de Joves, el CP Brians 1, el CP Brians 2 i, per descomptat, el CP Quatre Camins. Cal remarcar també la participació d'estudiants de CAFE (ciències de l'activitat física i l'esport), que van alinear dos equips, i d'un combinat de jugadors provinents dels clubs BM La Roca, H. Barceloneta, H. Canovelles i H. Montcada, que van compartir experiències i handbol amb els interns dels diferents centres.

En resum: 10 equips participants, gairebé 100 esportistes competint, cinc centres diferents d'arreu de Catalunya representats, estudiants universitaris gaudint de la jornada i, sobretot, sis hores d'esport i d'handbol, 20 partits disputats i, el que és encara més important, un ambient sa, festiu, lúdic i participatiu en tot moments.

Dia Mundial de la Lluita contra la Sida

1 de desembre

Tots els centres penitenciaris de Catalunya han organitzat diverses activitats i xerrades en solidaritat amb aquesta causa.

Prevençió sobre la violència de gènere: "Parlem de l'amor"

3 de novembre

Qüestió de gènere? Parlem-ne!

Un grup de professores de les facultats de Psicologia i Criminologia de la Universitat Autònoma de Barcelona van iniciar un projecte de col·laboració, destinat a 15 dones del Centre Penitenciari de Dones de Barcelona, sobre la prevenció de la violència de gènere.

XI Mostra d'Art del Centre Penitenciari de Tarragona

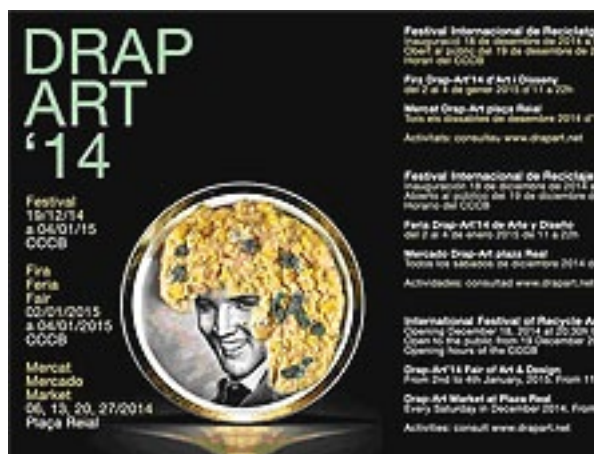

L'exposició, presentada en el Palau de la Diputació de Tarragona, s'ha pogut visitar al llarg de tot el mes d'octubre.

Drap-Art'14

Del 19 de desembre de 2014 al 4 de gener de 2015

Enguany el Festival Internacional de Reciclatge Artístic de Catalunya, en el qual participen els monitors artístics dels centres penitenciaris, se celebrarà al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i voltants. L'acte inaugural tindrà lloc el dia 18 de desembre i a partir de l'endemà, la mostra estarà oberta al públic.

A més de l'exposició, el programa inclou documentals, conferències, tallers, espectacles, actuacions i la tradicional fira d'art i disseny, del 2 al 4 de gener. Totes les activitats són gratuïtes.

El Festival cerca l'equilibri entre artistes nacionals i internacionals i entre artistes novells i els ja consolidats, per propiciar l'intercanvi entre països i generacions.

Amb motiu de la celebració de l'Any Internacional del Reciclatge, l'exposició compta enguany amb un component crític més evident. Tanja Grass, presidenta del Festival, ho explica: «La crisi i la indignació ciutadana arran dels esdeveniments que vivim diàriament han marcat també les obres dels artistes de Drap-Art i el reciclatge creatiu denuncia aquesta situació.»

Projecte de gestors culturals

S'estàn duent a terme al CP de Joves i al CP Puig de les Basses durant aquest any dos cursos de gestors culturals, a través de la Fundació Esplai.

L'objectiu és formar els interns dels centres penitenciaris per dur a terme accions conjuntes amb els professionals dels centres de dinamització d'activitats socioeducatives de qualitat.

El projecte, que ja s'ha desenvolupat anteriorment amb molt d'èxit a altres centres com Brians 1, Brians 2 i Quatre Camins, empra la metodologia anomenada APS (aprenentatge i servei).

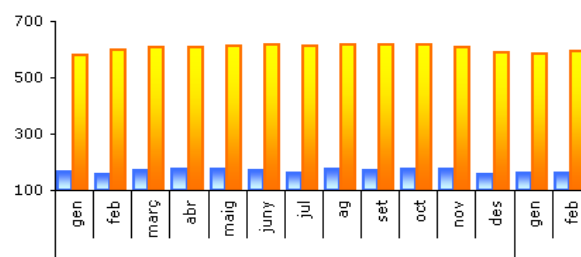
Projecte comunitari Lledoners

El Centre Penitenciari Lledoners, el servei d'informació i atenció a les dones, Montserrat Roig, i cinc instituts del Bages han començat el Projecte comunitari 2014-15. L'objectiu és estendre's pel territori a través de la coneixença mútua i de compartir vivències sobre la violència de gènere. Per aconseguir-ho, el Projecte comptarà amb la participació i el testimoniatge d'interns i de víctimes que segueixen els programes de psicoteràpia.

D'altra banda, el professorat i alguns dels alumnes tindran l'ocasió de visitar Lledoners on es presentarà l'exposició "Joves contra la violència", que en aquest moments es pot visitar al vestíbul de la biblioteca del Casino de Granollers..

Dades

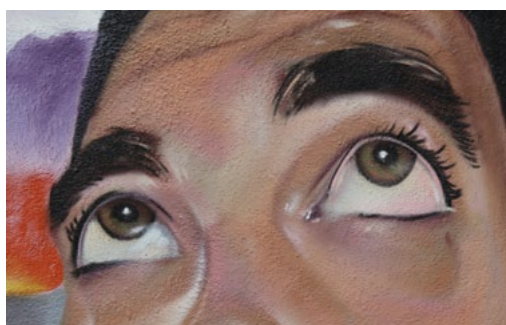

Garanties jurídiques i tutela dels drets fonamentals de la població immigrant en el sistema penitenciari de Catalunya

En la dècada compresa entre l'any 2002 i el 2012, la població estrangera ingressada als centres penitenciaris de Catalunya va experimentar un augment extraordinari, fins al punt d'arribar el 2012 a 4.554 interns estrangers, el 45,26 % de la totalitat de la població penitenciària a Catalunya. A partir d'aquesta data, i seguint la mateixa evolució que la població nacional, el nombre d'aquests interns va començar a disminuir de forma clara, i a 22 d'octubre de 2014 era de 4.149 —un 43,9 % del total de la població penitenciària—, 690 dels quals eren comunitaris.

En tots els sistemes penals europeus s'observen dues dades constants en relació amb la població estrangera: d'una banda, se li aplica més presó preventiva que a la població nacional, i de l'altra, se li apliquen menys mesures penals alternatives. Però s'ha de dir que el que marca la diferència a l'hora d'explicar aquestes tendències no són les variables de perfil criminològic ni personal, sinó les variables legals associades a la condició d'estranger i les variables socials pròpies de la manca de disponibilitat de mitjans propis o de suport extern.

Davant d'això, el Departament de Justícia, en data 15 de setembre de 2011, va implementar la Circular sobre estrangeria als centres penitenciaris de Catalunya, que va ser revisada i actualitzada l'octubre de 2013 i encara continua en vigor. La Circular dona resposta a la necessitat d'adequar l'activitat penitenciària als objectius de la legislació vigent i, a la vegada, d'establir els mecanismes per aconseguir rebaixar la pressió que provoca sobre el sistema penitenciari l'existència de tants interns sense cap tipus de possibilitat de reinserció en el nostre país, donat el marc legal existent.

No obstant això, és evident que la variable estrangeria, o més aviat la situació dels interns estrangers enfront de la seva regularització administrativa, suposa un augment de la dificultat per a la seva reintegració i reinserció, atesa la complexitat del marc generat per tota la legislació en aquesta matèria. En molts casos hi ha un clar impediment legal per articular dinàmiques d'intervenció compatibles amb el mandat legislatiu de la reintegració social i el marc normatiu sobre estrangeria.

Per pal·liar aquesta situació, i en observança de la igualtat de drets i deures per als interns nacionals i els estrangers, com també d'accés als programes de rehabilitació i tractament, l'Administració penitenciària ha implementat actuacions específiques per als interns no nacionals.

Per la resta, tal com s'ha dit abans, la garantia d'accés en condicions d'igualtat per als interns estrangers a tots els serveis oferts per l'Administració, és absoluta.

Període comprès entre l'1 d'octubre de 2013 i l'1 d'octubre de 2014

1. Interns que han fet almenys una activitat de qualsevol tipus

● Estrangers	7.350
Percentatge del total d'estrangers	97,97%
● Espanyols	7.258
Percentatge del total d'espanyols	82,99 %

2. Participació en activitats formatives

● Estrangers	4.160
Percentatge del total d'estrangers	55,45 %
● Espanyols	4.026
Percentatge del total d'espanyols	46,03 %

3. Treball a tallers

● Estrangers	3.970
Percentatge del total d'estrangers	52,92 %
● Espanyols	3.491
Percentatge del total d'espanyols	39,92 %

4. Permisos i sortides programades (SP)

– % d'estrangers que han gaudit de permisos de 2n grau	13,73 %
– % d'estrangers que han participat en SP	15,30 %
– % d'espanyols que han gaudit de permisos de 2n grau	23,55 %
– % d'espanyols que han participat en SP	3,95 %

5. Règim obert i llibertat condicional (LC)

– % d'estrangers que han estat en 3r grau	22,57 %
– % d'estrangers que han obtingut l'LC	37,25 %
– % d'espanyols que han estat en 3r grau	32,58 %
– % d'espanyols que han obtingut l'LC	36,37 %

6. Percentatge de no-retorn de permisos i sortides (interns que no han tornat d'una sortida respecte del total que ha sortit)

– Estrangers	1,32 %
– Espanyols	1,63 %

Per donar sortida als interns estrangers d'impossible regularització i, per tant, d'impossible reinserció al nostre país, una eina primordial, que ha determinat tant la intervenció dels professionals com els objectius a assolir, ha estat la

participació activa dels interns a l'hora de buscar la via més adequada a cada cas per retornar al seu país d'origen, dintre de les diferents vies que el nostre ordenament jurídic ofereix.

1. Preventius amb expulsió administrativa autoritzada pel jutge del qual depenen. Art. 57.7 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. En aquest procediment no intervé en absolut l'Administració penitenciària. El jutge del qual depèn l'intern en resol l'expulsió sempre que ja tingui un expedient governatiu d'expulsió obert i estigui processat o inculpat en un procediment per un delictes o una falta, amb una pena privativa de llibertat inferior a sis anys de condemna.

De l'1 d'octubre de 2013 a l'1 d'octubre de 2014: 35 interns

2. Penats: substitució en sentència o en fase d'execució del tribunal sentenciador de les penes inferiors a sis anys, i substitució en sentència o en fase d'execució de les penes superiors als sis anys en accedir al 3r grau per haver-se complert les $\frac{3}{4}$ parts de la condemna. **Art. 89 del Codi penal.**

De l'1 d'octubre de 2013 a l'1 d'octubre de 2014: 147 interns

3. Trasllat als respectius països d'origen per continuar complint la seva condemna per la Decisió marc 2008/909/JAI del Consell d'Europa de 5 de desembre de 2011, el Conveni d'Estrasburg i altres convenis bilaterals. En aquesta forma de retorn estan inclosos tant interns comunitaris com extracomunitaris.

De l'1 d'octubre de 2013 a l'1 d'octubre de 2014: 15 interns

4. Expulsió administrativa en el moment de la llibertat definitiva. Art. 26 del Reglament penitenciari i art. 57.2 de l'esmentada Llei 4/2000. La brigada d'estrangeria es persona al centre, prèvia coordinació amb l'Àrea d'Informació i Seguretat de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, el dia de la llibertat definitiva de l'intern, amb un decret d'expulsió ferm, per procedir a expulsar-lo.

De l'1 d'octubre de 2013 a l'1 d'octubre de 2014: 324 interns

5. Compliment de la llibertat condicional al país d'origen o residència. Articles 90 i 91 del Codi penal i art. 197 del Reglament penitenciari.

De l'1 d'octubre de 2013 a l'1 d'octubre de 2014: 46 interns

El nombre total d'interns donats de baixa als nostres centres penitenciaris per retornar als seus països d'origen en alguna de les modalitats descrites, en el període comprès entre l'1 d'octubre de 2013 i l'1 d'octubre de 2014, ha estat de 567 interns.

En el mateix període anterior (1/10/2012 a 1/10/2013) va ser de 550 interns.

El nombre total d'interns que han demanat la substitució de la pena imposada per l'expulsió al seu país en el mateix període comprès entre l'octubre de 2013 i l'octubre de 2014 ha estat de **828 interns**.